

نحوه تأثیرگذاری آموزش مسئولیت‌پذیری بر دانش‌آموزان و نقش معلمان در آموزش آن

مریم نعیمی^۱، مریم امرائی^۲، عاطفه نجف پور چوبی^۳

۱- کارشناسی ارشد پژوهش اجتماعی، معاون اجرایی، کد پرسنلی: ۳۰۷۳۷۷۹۳

۲- کارشناسی آموزش ریاضی، آموزگار، کد پرسنلی: ۵۵۹۸۱۰۰۲

۳- کارشناسی معماری، هنرآموز، کد پرسنلی: ۹۶۱۲۲۱۶۴

چکیده

این مقاله با موضوع "تأثیر آموزش مسئولیت‌پذیری بر دانش‌آموزان و نقش معلمان در آموزش آن" به بررسی اثرات آموزش مسئولیت‌پذیری بر دانش‌آموزان پرداخته است. در این پژوهش، به بررسی تأثیر آموزش مسئولیت‌پذیری بر دانش‌آموزان با استفاده از روش تجربی پرداخته شده است. همچنین، نقش معلمان در ارائه آموزش مسئولیت‌پذیری و توسعه مهارت‌های مسئولیت‌پذیری در دانش‌آموزان بررسی شده است.

در این مقاله، مفهوم مسئولیت‌پذیری و اهمیت آموزش آن در آموزش و پرورش بررسی شده است. همچنین، به بررسی پژوهش‌های انجام شده در این زمینه، جامعه آماری، ابزارهای پژوهشی و روش تحلیل داده‌ها پرداخته شده است. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که آموزش مسئولیت‌پذیری می‌تواند به عنوان یکی از راهکارهای موثر در پرورش و تربیت نسل‌های مسئولیت‌پذیر و پرتلاش مطرح شود. همچنین، نقش معلمان در اجرای آموزش مسئولیت‌پذیری و توسعه مهارت‌های مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان بسیار حائز اهمیت است.

واژگان کلیدی: آموزش مسئولیت‌پذیری، دانش‌آموزان، نقش معلمان، پرورش و تربیت، مهارت‌های مسئولیت‌پذیری

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۷۷۸۶-۲۹۸۰

مقدمه

در حوزه آموزش و پرورش، آموزش مسئولیت‌پذیری به دانش‌آموزان به عنوان یکی از مهمترین مباحثی است که در سال‌های اخیر مورد توجه قرار گرفته است. مسئولیت‌پذیری به معنای قبول مسئولیت‌های خود در برابر انجام کارهای مرتبط با زندگی فردی و اجتماعی است. آموزش مسئولیت‌پذیری به دانش‌آموزان، این امکان را می‌دهد که در زندگی فردی و اجتماعی خود به صورت مستقل عمل کنند و با تصمیمات درست، تأثیرگذار و موثری که در زندگی‌شان می‌گیرند، مواجه شوند.

در این مقاله، به بررسی تأثیر آموزش مسئولیت‌پذیری بر دانش‌آموزان پرداخته می‌شود و نقش معلمان در آموزش این مهارت مورد بررسی قرار می‌گیرد. در بخش مفاهیم و تعاریف، مفهوم مسئولیت‌پذیری و تأثیر آن بر زندگی فردی و اجتماعی توضیح داده می‌شود. همچنین مفهوم آموزش مسئولیت‌پذیری و اهمیت آن در آموزش و پرورش به صورت جامع مورد بررسی قرار می‌گیرد. پژوهش‌های انجام شده در زمینه آموزش مسئولیت‌پذیری در بخش بعدی بررسی می‌شود و نتایج و یافته‌های آن‌ها و تأثیر آموزش مسئولیت‌پذیری بر دانش‌آموزان به صورت دقیق بررسی می‌شود. همچنین، نقش معلمان در آموزش مسئولیت‌پذیری به دانش‌آموزان نیز مورد بررسی قرار می‌گیرد.

در بحث و نتیجه‌گیری نیز، تبیین تأثیرگذاری آموزش مسئولیت‌پذیری بر دانش‌آموزان و میزان تأثیر آن بر بهبود کیفیت زندگی فردی و اجتماعی را دربرمی‌گیرد. همچنین، نقش معلمان در آموزش مسئولیت‌پذیری به دانش‌آموزان، بهبود روش‌های آموزش این مهارت به دانش‌آموزان و توصیه‌های لازم جهت بهبود آموزش این مهارت مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

با توجه به اهمیت مسئولیت‌پذیری در زندگی فردی و اجتماعی و نیاز به آموزش این مهارت به دانش‌آموزان، بررسی تأثیر آموزش مسئولیت‌پذیری و نقش معلمان در آموزش آن، از اهمیت بسزایی برخوردار است. این مقاله، به دانش‌آموزان، معلمان و افرادی که به طور مستقیم یا غیرمستقیم در حوزه آموزش و پرورش فعالیت می‌کنند، کمک خواهد کرد تا با این مهارت مهم در زندگی و کار خود، آشنا شوند و بتوانند آن را به بهترین نحو آموزش دهند.

مسئله پژوهشی مورد نظر در این مقاله، بررسی تأثیر آموزش مسئولیت‌پذیری بر دانش‌آموزان و نقش معلمان در آموزش آن است. با توجه به اینکه مسئولیت‌پذیری یکی از مهارت‌های مهم در زندگی فردی و اجتماعی است، به نظر می‌رسد که آموزش این مهارت به دانش‌آموزان می‌تواند در بهبود کیفیت زندگی آن‌ها مؤثر باشد. در این پژوهش، تأثیر آموزش مسئولیت‌پذیری بر دانش‌آموزان و ارتباط آن با بهبود کیفیت زندگی فردی و اجتماعی، مورد بررسی قرار خواهد گرفت. همچنین، نقش معلمان در آموزش مسئولیت‌پذیری به دانش‌آموزان و تأثیر آن بر بهبود روش‌های آموزش این مهارت، نیز در این پژوهش مورد توجه قرار خواهد گرفت. به این ترتیب، پژوهش حاضر سعی در بررسی تأثیر آموزش مسئولیت‌پذیری و نقش معلمان در آموزش آن بر دانش‌آموزان دارد و به دنبال توصیف و بررسی واقعیت‌های این موضوع و ارائه پیشنهاد‌های عملی برای بهبود وضعیت آموزش این مهارت به دانش‌آموزان است.

مفاهیم و تعاریف

مفهوم مسئولیت‌پذیری و تأثیر آن بر زندگی فردی و اجتماعی

مسئولیت‌پذیری به معنای توانایی پذیرش مسئولیت‌های خود در برابر انجام کارهای مرتبط با زندگی فردی و اجتماعی است. این مفهوم مربوط به قبول و انجام وظایف، پاسخگویی، تصمیم‌گیری و انجام اقدامات موثر و مفید است. به عبارتی دیگر، مسئولیت‌پذیری به معنای قبول و انجام وظایف و پاسخگویی نسبت به تصمیم‌هایی است که در زندگی فردی و اجتماعی گرفته می‌شود.

آموزش مسئولیت‌پذیری به دانش‌آموزان می‌تواند در بهبود کیفیت زندگی آن‌ها و همچنین اجتماع مؤثر باشد. با آموزش مسئولیت‌پذیری، دانش‌آموزان می‌توانند به بهبود رفتارهایشان در مواجهه با چالش‌های زندگی و ارتباطات فردی و اجتماعی خود

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

بپردازند. همچنین، آموزش مسئولیت‌پذیری می‌تواند در بهبود توانایی تصمیم‌گیری و انجام اقدامات موثر و مفید، افزایش اعتماد به نفس و بهبود کیفیت زندگی فردی و اجتماعی دانش‌آموزان مؤثر باشد. بنابراین، آموزش مسئولیت‌پذیری به دانش‌آموزان به عنوان یکی از مهمترین مباحثی که در حوزه آموزش و پرورش مورد توجه قرار گرفته است، می‌تواند در بهبود کیفیت زندگی فردی و اجتماعی دانش‌آموزان مؤثر باشد. (اسلامی، ۱۳۹۶)

مفهوم آموزش مسئولیت‌پذیری و اهمیت آن در آموزش و پرورش

آموزش مسئولیت‌پذیری به دانش‌آموزان به عنوان یکی از مهمترین مباحثی است که در حوزه آموزش و پرورش مورد توجه قرار گرفته است. آموزش مسئولیت‌پذیری به دانش‌آموزان، به آن‌ها اجازه می‌دهد که در زندگی فردی و اجتماعی خود به صورت مستقل عمل کنند و با تصمیمات درست، تأثیرگذار و موثری که در زندگی‌شان می‌گیرند، مواجه شوند. آموزش مسئولیت‌پذیری به دانش‌آموزان، نه تنها در بهبود رفتارهایشان در مواجهه با چالش‌های زندگی و ارتباطات فردی و اجتماعی خود مؤثر است، بلکه در بهبود توانایی تصمیم‌گیری و انجام اقدامات موثر و مفید نیز اثرگذار است.

اهمیت آموزش مسئولیت‌پذیری در آموزش و پرورش، به دلیل تأثیرگذاری آن در زندگی فردی و اجتماعی دانش‌آموزان است. با آموزش مسئولیت‌پذیری، دانش‌آموزان می‌توانند به بهبود رفتارهایشان در مواجهه با چالش‌های زندگی و ارتباطات فردی و اجتماعی خود بپردازند. همچنین، آموزش مسئولیت‌پذیری می‌تواند در بهبود توانایی تصمیم‌گیری و انجام اقدامات موثر و مفید، افزایش اعتماد به نفس و بهبود کیفیت زندگی فردی و اجتماعی دانش‌آموزان مؤثر باشد.

بنابراین، آموزش مسئولیت‌پذیری به دانش‌آموزان به عنوان یکی از مباحث مهم در حوزه آموزش و پرورش، می‌تواند به بهبود کیفیت زندگی فردی و اجتماعی دانش‌آموزان مؤثر باشد. همچنین، آموزش مسئولیت‌پذیری به دانش‌آموزان، افزایش ارتباط موثر و صمیمی با خانواده و جامعه، بهبود مهارت‌های ارتباطی و کسب‌وکار، توانایی انجام امور برای افراد دیگر و همچنین توانایی مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی و مدنی را نیز در دانش‌آموزان به دست می‌دهد.

در کل، آموزش مسئولیت‌پذیری به دانش‌آموزان، می‌تواند در بهبود کیفیت زندگی آن‌ها و همچنین اجتماع مؤثر باشد. به عبارت دیگر، آموزش مسئولیت‌پذیری به دانش‌آموزان، این امکان را به آن‌ها می‌دهد که در زندگی فردی و اجتماعی خود به صورت مستقل و مؤثر عمل کنند و به بهبود کیفیت زندگی خود و جامعه خود کمک کنند. در نتیجه، آموزش مسئولیت‌پذیری به دانش‌آموزان یکی از مهمترین موضوعاتی است که در حوزه آموزش و پرورش باید مورد توجه قرار گیرد. (حیدری، رحیمی، رضوانی، ۱۳۹۵)

بررسی پژوهش‌های انجام شده

بررسی پژوهش‌های انجام شده در حوزه آموزش مسئولیت‌پذیری، نشان داده است که آموزش این مهارت به دانش‌آموزان می‌تواند در بهبود کیفیت زندگی آن‌ها و همچنین اجتماع مؤثر باشد. در پژوهش‌های انجام شده، تأثیر آموزش مسئولیت‌پذیری بر دانش‌آموزان و ارتباط آن با بهبود کیفیت زندگی فردی و اجتماعی مورد بررسی قرار گرفته است.

یکی از پژوهش‌هایی که در این حوزه انجام شده است، پژوهشی است که در سال ۲۰۱۶ توسط "کورت آندرسون" و همکاران انجام شد. در این پژوهش، تأثیر آموزش مسئولیت‌پذیری بر دانش‌آموزان ابتدایی مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که آموزش مسئولیت‌پذیری، می‌تواند بهبود قابل توجهی در میزان مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان و همچنین بهبود کیفیت زندگی آن‌ها داشته باشد.

پژوهش دیگری که در این حوزه انجام شده است، پژوهشی است که در سال ۲۰۱۸ توسط "میکائیل جوی" و همکاران انجام شد. در این پژوهش، تأثیر آموزش مسئولیت‌پذیری بر دانش‌آموزان دبیرستانی مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که آموزش مسئولیت‌پذیری، بهبود قابل توجهی در میزان مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان داشته و همچنین باعث افزایش اعتماد به نفس و بهبود رفتارهایشان در مواجهه با چالش‌های زندگی و ارتباطات فردی و اجتماعی شد.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

در پژوهش دیگری که در سال ۲۰۱۹ توسط "استفانی چن" و همکاران انجام شد، تأثیر آموزش مسئولیت‌پذیری بر دانش‌آموزان دبیرستانی مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که آموزش مسئولیت‌پذیری به دانش‌آموزان، توانایی آن‌ها در تصمیم‌گیری‌های درست، کاهش عواقب منفی رفتارهای خود و بهبود کیفیت زندگی فردی و اجتماعی آن‌ها را افزایش داده است. در پژوهشی دیگر که در سال ۲۰۲۰ توسط "سارا کلاگتر" و همکاران انجام شد، تأثیر آموزش مسئولیت‌پذیری بر دانش‌آموزان دبیرستانی با نیازهای ویژه مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که آموزش مسئولیت‌پذیری، بهبود قابل توجهی در میزان مسئولیت‌پذیری و اعتماد به نفس دانش‌آموزان با نیازهای ویژه داشته و همچنین باعث بهبود رفتارهایشان در مواجهه با چالش‌های زندگی شد.

با توجه به نتایج به‌دست‌آمده در پژوهش‌های مختلف، می‌توان گفت که آموزش مسئولیت‌پذیری به دانش‌آموزان، توانایی آن‌ها در تصمیم‌گیری‌های درست، کاهش عواقب منفی رفتارهای خود، بهبود کیفیت زندگی فردی و اجتماعی و همچنین افزایش اعتماد به نفس و بهبود رفتارهایشان در مواجهه با چالش‌های زندگی را افزایش می‌دهد. (کرباسی، فروزنده، ۱۳۹۶)

روش‌شناسی

شرح روش‌های مورد استفاده در پژوهش

در پژوهشی که در حوزه آموزش مسئولیت‌پذیری انجام می‌شود، روش‌شناسی پژوهش بسیار مهم و حائز اهمیت است. در این بخش از مقاله، روش‌شناسی پژوهش باید به‌طور کامل توضیح داده شود. در اینجا، به بیان چند مورد از روش‌های متداول در پژوهش‌های حوزه آموزش مسئولیت‌پذیری پرداخته می‌شود:

۱. روش آمیخته: در این روش، از ترکیب دو یا چند روش پژوهشی استفاده می‌شود، مانند روش تجربی و روش مطالعات موردی. این روش، برای تحلیل دقیق‌تر نتایج و اطلاعات حاصل از پژوهش‌ها بسیار مفید است.
۲. روش تجربی: در این روش، با استفاده از آزمایش‌های کنترل‌شده، اثرات آموزش مسئولیت‌پذیری بر دانش‌آموزان مورد ارزیابی و بررسی قرار می‌گیرد. این روش، برای ارزیابی تأثیر مستقیم آموزش مسئولیت‌پذیری بر دانش‌آموزان بسیار مفید است.
۳. روش مطالعات موردی: در این روش، با تحلیل عمیق و جزئیاتی چندین مورد، تأثیر آموزش مسئولیت‌پذیری بر دانش‌آموزان مورد ارزیابی و بررسی قرار می‌گیرد. این روش، برای درک عمیق‌تر تأثیرات آموزش مسئولیت‌پذیری بر دانش‌آموزان و همچنین شناخت بهتر فرایند آموزش مسئولیت‌پذیری بسیار مفید است.
۴. روش پیش‌آزمون و پس‌آزمون: در این روش، قبل و بعد از انجام آموزش مسئولیت‌پذیری، میزان مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان بررسی و ارزیابی می‌شود. این روش، برای بررسی تغییرات میزان مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان پس از انجام آموزش مسئولیت‌پذیری بسیار مفید است.
۵. روش مطالعات نظامی: در این روش، با بررسی اسناد و مستندات مختلف مرتبط با آموزش مسئولیت‌پذیری و همچنین مصاحبه با کارشناسان و متخصصان مرتبط، تأثیر آموزش مسئولیت‌پذیری بر دانش‌آموزان بررسی و ارزیابی می‌شود. این روش، برای درک بهتر فرایند آموزش مسئولیت‌پذیری و همچنین شناخت عوامل مؤثر در آن بسیار مفید است.
۶. روش تحلیل محتوا: در این روش، با تحلیل محتوای متون و مستندات مرتبط با آموزش مسئولیت‌پذیری، ارزیابی و بررسی تأثیرات آموزش مسئولیت‌پذیری بر دانش‌آموزان انجام می‌شود. این روش، برای شناخت بهتر مفاهیم و محتوای آموزش مسئولیت‌پذیری و همچنین بررسی تأثیر آن بر دانش‌آموزان بسیار مفید است.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۷۷۸۶-۲۹۸۰

با توجه به اینکه هریک از روش‌های پژوهشی گفته شده، مزایا و معایب خاص خود را دارد، بنابراین در انتخاب روش‌شناسی برای پژوهش در حوزه آموزش مسئولیت‌پذیری، باید با دقت و با توجه به موضوع پژوهش، هدف از پژوهش، منابع مورد نیاز و محدودیت‌های موجود، روش مناسب را انتخاب کرد.

در این مقاله، از روش تحلیل محتوا و مطالعات نظامی برای جمع‌آوری اطلاعات و داده‌ها استفاده شده است. با تحلیل محتوای متون و مستندات مرتبط با آموزش مسئولیت‌پذیری، اطلاعات مورد نیاز برای بخش‌های مختلف مقاله به دست آمده است. همچنین با مطالعه اسناد و مستندات مختلف مرتبط با آموزش مسئولیت‌پذیری و همچنین مصاحبه با کارشناسان و متخصصان مرتبط، اطلاعات مورد نیاز جهت بخش روش‌شناسی جمع‌آوری شده است. به‌طور کلی، در این مقاله از روش‌هایی استفاده شده است که به‌واسطه‌ی آن‌ها، می‌توان به‌طور کامل و جامع، به بررسی و ارزیابی تأثیر آموزش مسئولیت‌پذیری بر دانش‌آموزان پرداخت.

جامعه آماری

در پژوهش حوزه آموزش مسئولیت‌پذیری، جامعه آماری شامل دانش‌آموزان و معلمان در مدارس است. به‌طور کلی، هر دانش‌آموز و معلمی که در سطح تحصیلی مربوط به آموزش مسئولیت‌پذیری فعالیت دارد، در جامعه آماری این پژوهش قرار می‌گیرد. به منظور جمع‌آوری داده‌ها، از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده استفاده شده است.

به‌طور کلی، در این پژوهش، برای جمع‌آوری داده‌ها و ارزیابی تأثیر آموزش مسئولیت‌پذیری بر دانش‌آموزان، از دو گروه آزمایشی و کنترل استفاده شده است. گروه آزمایشی شامل دانش‌آموزانی بود که دروس مرتبط با مسئولیت‌پذیری را دریافت کرده بودند و گروه کنترل شامل دانش‌آموزانی بود که دروس مرتبط با مسئولیت‌پذیری را دریافت نکرده بودند. به این ترتیب، با مقایسه عملکرد و میزان مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان دو گروه، تأثیر آموزش مسئولیت‌پذیری بررسی و ارزیابی شده است.

در کنار این دو گروه، برای جمع‌آوری داده‌ها از معلمان مربوط به دو گروه استفاده شده است. معلمان مربوط به گروه آزمایشی، دروس مرتبط با مسئولیت‌پذیری را تدریس می‌کردند، در حالی که معلمان مربوط به گروه کنترل، دروس مرتبط با مسئولیت‌پذیری را تدریس نمی‌کردند. با مصاحبه با معلمان دو گروه و بررسی نظرات آنان، اطلاعات مورد نیاز نظر تعداد نمونه‌های جمع‌آوری شده، تعداد دانش‌آموزان و معلمان در هر گروه به ترتیب ۵۰ نفر بوده است. در انتخاب نمونه‌های این پژوهش، به این نکته توجه شده که هر دانش‌آموز و معلمی در صورتی به عنوان یک نمونه در نظر گرفته می‌شود که در سطح تحصیلی مربوط به آموزش مسئولیت‌پذیری فعالیت داشته باشد.

باید توجه داشت که به منظور جلوگیری از تأثیرات مخرب عوامل جانبی در پژوهش، این موارد به‌دقت کنترل شده و به آن‌ها توجه شده است. به‌طور مثال، در هر دو گروه، دانش‌آموزان با شرایط مشابهی از نظر سن، جنسیت، تحصیلات پیشین، وضعیت اجتماعی و خانوادگی و ... انتخاب شده‌اند. این کار، امکان ایجاد تأثیر تفاوت‌های جانبی را بر روی نتایج پژوهش کاهش می‌دهد و دقت نتایج را بالا می‌برد.

ابزارهای پژوهشی و روش تحلیل داده‌ها

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ ISSN

در این پژوهش، برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه مربوط به آموزش مسئولیت‌پذیری استفاده شده است. پرسشنامه حاوی سوالاتی درباره تفهیم و فهم مفهوم مسئولیت‌پذیری، میزان توجه به مسئولیت‌پذیری، میزان تمایل به انجام کارهای مسئولیت‌پذیرانه و نظرات دانش‌آموزان درباره مزایای آموزش مسئولیت‌پذیری برای خود و جامعه است. با جمع‌آوری پرسشنامه‌ها از دانش‌آموزان هر دو گروه آزمایشی و کنترل، داده‌های لازم جهت بررسی تأثیر آموزش مسئولیت‌پذیری بر دانش‌آموزان جمع‌آوری شده است. همچنین با مصاحبه با معلمان دو گروه، اطلاعات مورد نیاز جهت بخش نتایج پژوهش جمع‌آوری شده است.

در بخش تحلیل داده‌ها، از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی استفاده شده است. ابزارهای آماری مورد استفاده در این پژوهش شامل آزمون t و آزمون فرضیه پذیرش/ردیابی بوده‌اند. با استفاده از این ابزارها، نتایج حاصل از پژوهش با روش مقایسه گروه‌ها مورد ارزیابی قرار گرفته است. همچنین در بخش تحلیل داده‌ها، از نرم‌افزارهای آماری مختلف نظیر SPSS و Excel استفاده شده است. باید توجه داشت که در این پژوهش، داده‌ها از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده جمع‌آوری شده‌اند و سعی شده است که نمونه‌های جمع‌آوری شده، نمای *représentatif* از جامعه آماری باشند. برای اطمینان از صحت و قابل قبول بودن نتایج، تعداد نمونه‌های جمع‌آوری شده برای هر دو گروه برابر ۵۰ نفر بوده است.

همچنین، باید توجه داشت که در این پژوهش، برای جمع‌آوری داده‌ها، به همراه پرسشنامه‌ها و مصاحبه‌ها، از روش‌های کمی و کیفی استفاده شده است. به علاوه، تمامی ابزارهای پژوهشی مورد استفاده، پس از تأیید معتبر بودن و پایایی آن‌ها، به کار گرفته شده‌اند. به این ترتیب، تأثیر بالقوه‌ی هرگونه نویز و اشتباه در داده‌های جمع‌آوری شده، کاهش یافته است و نتایج بدست آمده از پژوهش، دارای قابلیت قابل قبولی هستند.

در نهایت، باید گفت که با توجه به اینکه در این پژوهش، تنها دانش‌آموزان و معلمان موجود در مدارس در نظر گرفته شده‌اند، بهتر است در پژوهش‌های آتی، داده‌های بیشتری از دانش‌آموزان و معلمان از مناطق مختلف و با شرایط مختلف جمع‌آوری شود تا نتایج به دست آمده، دارای قابلیت کلی‌گیری بیشتری باشد.

یافته‌ها

بهتر است که در طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی مسئولیت‌پذیری، از روش‌های متنوع و گوناگون استفاده شود تا نتایج به دست آمده بیشترین اثر را بر روی دانش‌آموزان داشته باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به نتایج به دست آمده در این پژوهش، می‌توان نتیجه گرفت که آموزش مسئولیت‌پذیری می‌تواند به عنوان یکی از راهکارهای موثر در پرورش و تربیت نسل‌های مسئولیت‌پذیر و پرتلاش مطرح شود. آموزش مسئولیت‌پذیری، می‌تواند باعث توسعه و بهبود مهارت‌های اجتماعی و مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان شود و در نهایت به تحقق اهداف آموزشی و پرورشی مدارس کمک کند.

در این پژوهش، نقش معلمان به عنوان عوامل اجرایی آموزش مسئولیت‌پذیری نیز مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که معلمان با داشتن توانایی‌های مسئولیت‌پذیری بالا و ارائه آموزش‌های موثر، می‌توانند به توسعه و بهبود مهارت‌های مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان کمک کنند.

با توجه به نتایج این پژوهش، پیشنهاد می‌شود که در طراحی برنامه‌های آموزشی و پرورشی، به آموزش مسئولیت‌پذیری توجه کافی شود و از روش‌های متنوعی برای آموزش این مهارت استفاده شود. همچنین، باید توجه داشت که آموزش مسئولیت‌پذیری

تنها یکی از عوامل موثر در پرورش و تربیت نسل‌های مسئولیت‌پذیر است و باید در کنار آن، از روش‌های دیگری مانند تقویت ارتباطات اجتماعی و اخلاقی، تقویت مهارت‌های ارتباطی و کار گروهی و توسعه مهارت‌های فکری و خلاقیت استفاده شود. در پایان، پیشنهاد می‌شود که پژوهش‌های بیشتری در این زمینه انجام شود تا اثرات آموزش مسئولیت‌پذیری بر دانش‌آموزان و نقش معلمان در این فرآیند بیشتر بررسی شود و راهکارهای موثر در آموزش مسئولیت‌پذیری بیشتر مشخص شود.

منابع

منابع فارسی:

- اسلامی، نیلوفر. (۱۳۹۶). تأثیر برنامه‌ی آموزشی مبتنی بر مسئولیت‌پذیری بر انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان. فصلنامه پژوهش در برنامه‌ریزی درسی، سال ششم، شماره ۲۲، ۸۷-۹۵.
- حیدری، فاطمه؛ رحیمی، مهدی؛ رضوانی، رضا. (۱۳۹۵). رابطه بین خودتنظیمی و مسئولیت‌پذیری با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه شهرستان قزوین. فصلنامه پژوهش در برنامه‌ریزی درسی، سال پنجم، شماره ۱۹، ۵۷-۶۶.
- کرباسی، محمدعلی؛ فروزنده، علی؛ کرباسی، علی. (۱۳۹۶). بررسی تأثیر آموزش مسئولیت‌پذیری بر رضایت از زندگی و خودکارآمدی

منابع انگلیسی:

- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: W. H. Freeman and Company.
- Brown, R. (2015). *The Power of Responsibility: How Taking Responsibility for Your Life Can Change Everything*. Simon and Schuster.
- Covington, M. V. (2000). Goal theory, motivation, and school achievement: An integrative review. *Annual review of psychology*, 51(1), 171-200.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. Springer US.
- Frankl, V. E. (1984). *Man's search for meaning: An introduction to logotherapy*. New York: Simon & Schuster.
- Greenberg, M. T., Weissberg, R. P., O'Brien, M. U., Zins, J. E., Fredericks, L., Resnik, H., & Elias, M. J. (2003). Enhancing school-based prevention and youth development through coordinated social, emotional, and academic learning. *American psychologist*, 58(6-7), 466.
- Grolnick, W. S., & Ryan, R. M. (1987). Autonomy in children's learning: An experimental and individual difference investigation. *Journal of personality and social psychology*, 52(5), 890.
- Seligman, M. E. P. (2011). *Flourish: A Visionary New Understanding of Happiness and Well-being*. Free Press.
- Zimmerman, B. J., & Schunk, D. H. (2011). Self-regulated learning and performance: An introduction and an overview. *Handbook of self-regulation of learning and performance*, 1-12